

Bijlage 2. Stand van zaken moties en toezeggingen Emancipatie

Legenda

- ✓ Wordt invulling gegeven aan
- In uitvoering
- In uitvoering met vertraging
- Nog niet begonnen of afgebroken

	Status	Verantwoordelijk	Stand van zaken
Moties en toezeggingen			
Motie van het lid Kostić c.s. (PvdD); De Tweede Kamer verzoekt de regering om in het belang van het welzijn van het kind er alles aan te doen om te voorkomen dat non-consensuele niet-noodzakelijke medische behandelingen bij intersekse kinderen plaatsvinden. ¹	✓	SOCW	Met onze blijvende inzet om de rechten van intersekse personen te beschermen en hun positie te verbeteren, geef ik invulling aan deze motie. Dit doen wij onder andere door het steunen van de NNID en onze uitvoering van de motie Westerveld (GroenLinks-PvdA) en Kostić (PvdD). ²
Motie van het lid Van der Velde (PVV) en Van Zanten (BBB); De Tweede Kamer verzoekt de regering om in wetsteksten termen zoals «moeder» en «vader» te behouden wanneer dit bijdraagt aan de duidelijkheid en maatschappelijke herkenbaarheid van de wet. ³	✓	SOCW	Hetgeen wordt verzocht in de motie Van der Velde (PVV) en Van Zanten (BBB) is staand beleid. Waar nodig gebruiken we expliciet de woorden «moeder» en «vader» wanneer dit bijdraagt aan de duidelijkheid en maatschappelijke herkenbaarheid van de wet. Daarmee is invulling gegeven aan deze motie.
Motie van het lid Becker (VVD); De Tweede Kamer verzoekt de regering in kaart te brengen op welke wijze in Nederland sprake is van georganiseerde buitenlandse beïnvloeding en financiering door autocratische regimes zoals Rusland en door streng religieuze groeperingen uit onder andere de VS, gericht op een anti-	✓	SOCW	Ook ik zie het probleem waar motie-Becker (VVD) naar refereert: op internationaal niveau werken verschillende maatschappelijke organisaties samen die verschillende tactieken gebruiken om hun (extreme) traditionele en religieuze normen en waarden te verspreiden en het publieke debat en wet- en regelgeving te beïnvloeden. ⁵ Dit vind ik onacceptabel. Daarbij blijkt uit verschillende openbare bronnen dat deze maatschappelijke organisaties goed gefinancierd zijn en geld ontvangen vanuit o.a.

¹ Kamerstukken II 2023/2024, 30420, nr. 401

² Kamerstukken II 2024/2025, 36600-VIII, nr. 38

³ Kamerstukken II 2024/2025, 36600-VIII, nr. 41

⁵ [Justice for Prosperity \(2023\): Unveiling subversive power - shedding light on the slow erosion of our democracies](#)

lhbtq+- en een antivrouwenrechtenagenda en verzoekt de regering hierop een contrastrategie te ontwikkelen en daarbij mee te nemen hoe online-uitingen van vrouwen- en homohaat kunnen worden aangepakt op basis van bestaande Nederlandse en Europese wetgeving.⁴

privé-donoren, ultraconservatieve subsidieverleners, bedrijven, religieuze organisaties en instituties en andere organisaties.⁶

Ik heb met de bewindspersonen van Justitie en Veiligheid (JenV), Buitenlandse Zaken (BZ) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) besproken wat de mogelijkheden zijn om deze financiën nader in kaart te brengen. Uit deze gesprekken is gebleken dat de ministeries de juridische grondslag missen om nader onderzoek te doen naar personen en maatschappelijke organisaties, wat het uitvoeren van de precieze wens van deze motie niet mogelijk maakt. Wel werkt de minister van JenV momenteel aan de *Wet transparantie en tegengaan ondermijning door maatschappelijke organisaties* (Wtmo) die hier mogelijk een rol in zal kunnen gaan spelen.⁷ Zie voor nadere toelichting de antwoorden op de vragen van Westerveld en Mutluer (beiden GroenLinks-PvdA)⁸ over buitenlandse beïnvloeding op het emancipatiebeleid.

Ondanks dat de overheid geen onderzoek kan doen naar de exacte financiële stromen van deze maatschappelijke organisaties, wil ik dit probleem wel aanpakken. Ik zet dan ook vol op in om vrouwen en lhbtq+ personen te beschermen tegen de onwenselijke narratieven die deze maatschappelijke organisaties verspreiden. Deze inzet zet ik uiteen in Emancipatienota onder punt 1.4: *Beschermen van vrouwen en lhbtq+ personen tegen (online) weerstand en haat*. Daarnaast blijf ik het probleem en de benodigde acties bij mijn collega's onder de aandacht brengen, zoals bij de bewindspersoon van BZK, die verantwoordelijk is voor de versterking van de democratische rechtstaat en de coördinatie van de aanpak van desinformatie, en de bewindspersoon van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), die verantwoordelijk is voor een weerbare en veerkrachtige samenleving. Ook ga ik met de AIVD hierover in gesprek. Over deze gesprekken kan ik geen inhoudelijke uitspraken doen.

Motie van het lid Westerveld (GroenLinks-PvdA) en Kostić (PvdD); De Tweede Kamer verzoekt de regering om te werken

SOCW

Zoals ik zal aangeven in de brief die ik met de minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS), mede namens de minister van JenV, aan de Tweede Kamer zal verzenden, wordt een

⁴ Kamerstukken II 2024/2025, 36600-VIII, nr. 44

⁶ [EPF for Sexual & Reproductive Rights \(2021\): Tip of the Iceberg - Religious extremist funders against human rights for sexuality & reproductive health in Europe](#)

⁷ Kamerstukken II 2024/2025, 35646, nr. A

⁸ Kamerstukken II 2024/2025, nr. 2260

aan een wettelijk verbod op nnmb's, non-consensuele en niet-noodzakelijke medische behandelingen, zoals voorgesteld in het ZonMw-rapport, en om een tijdpad daarvoor naar de Kamer te sturen. ⁹		wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd om met de uitkomsten een gedegen besluit te kunnen nemen over de vorm van regulering van nnmb's. ¹⁰
Motie van de leden Mutluer en Westerveld (beiden GroenLinks-PvdA); De Tweede Kamer (overwegende dat het coalitieakkoord en het Regenboogakkoord beloven dat er tijd en geld vrijkomt voor Roze in Blauw, dat er meer aandacht komt voor de aanpak van discriminatie op de Politieacademie en dat er een aanpak van discriminatie op internet komt;) verzoekt de regering om deze belofte vanaf 2023 waar te maken en de Kamer daarover te informeren. ¹¹	✓ SOCW	Er zijn meer middelen beschikbaar gemaakt voor <i>Roze in Blauw</i> en er is expliciet aandacht voor discriminatie op de Politie Academie. Ook wordt onderzocht hoe aandacht voor discriminatie in het curriculum nog verder vorm gegeven kan worden. Deze zomer deelt het ministerie van BZK het interdepartementale <i>plan van aanpak tegen online discriminatie, racisme en hate speech</i> met de Kamer. Daarmee is invulling gegeven aan deze motie.
Motie van het lid Rooderkerk (D66) en Mutluer (GroenLinks-PvdA); De Tweede Kamer verzoekt de regering om een onderzoek te doen naar de intersectionele loonkloof en de Kamer hierover voor 2025 te informeren. ¹²	— SOCW	Vooralsnog heb ik, vanwege prioritering (o.a. gezien de taakstelling en beschikbare capaciteit), besloten om het onderzoek niet te laten uitvoeren. Dit besluit wordt eind 2025 opnieuw gewogen.
Motie van het lid Westerveld (GroenLinks-PvdA) en Dobbe (SP); De Tweede Kamer verzoekt de regering om te waarborgen dat kennisinstellingen door kunnen gaan met hun belangrijke werk, en om met hen concrete afspraken te maken zodat bij het volgende emancipatiedebat ten minste gelijke impact voor de doelgroep wordt nagestreefd. ¹³	✓ SOCW	Tot en met 2027 ondersteun ik onverminderd de acht allianties van maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor gender- en lhbt+ gelijkheid. Daarnaast ondersteun ik twee archiefinstellingen die zich respectievelijk bezighouden met de geschiedenis van de vrouwenbeweging en de geschiedenis van de lhbtq+ beweging. Ik ben voornemens om mijn steun voor het maatschappelijk middenveld ook na deze periode voort te zetten. Hierover informeer ik de Tweede Kamer begin 2027. Hiermee is invulling gegeven aan deze motie.

⁹ Kamerstukken II 2024/2025, 36600-VIII, nr. 38

¹⁰ De Tweede Kamer ontvangt de brief nog voor het zomerreces.

¹¹ Kamerstukken II 2022/2023, 36200-VIII, nr. 157

¹² Kamerstukken II 2023/2024, 30420, nr. 397

¹³ Kamerstukken II 2024/2025, 36600-VIII, nr. 37

De motie van de leden Bergkamp (D66) en Van den Hul (PvdA); De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken in welke mate niet medisch noodzakelijke ingrepen plaatsvinden bij jonge intersekse kinderen en de Kamer daarover voor de begrotingsbehandeling in 2020 te informeren. ¹⁴	✓	SOCW en MVWS	Het Nivel rapport naar de mate waarin nnmb's plaatsvinden bij intersekse kinderen is op 22 december 2022 aan de Tweede Kamer aangeboden. ¹⁵ Hiermee is invulling gegeven aan deze motie.
Motie van het lid Dobbe (SP); De Tweede Kamer verzoekt de regering een strategie te ontwikkelen om organisaties en individuen die zich inzetten voor de rechten van vrouwen en lhbtq-personen in hun werk te ondersteunen, en deze met de Kamer te delen. ¹⁶	✓	SOCW	Zoals aangegeven in de Emancipatienota steun ik het maatschappelijk middenveld en haar projecten middels de subsidieregeling gender- en lhbtq+-gelijkheid 2022 – 2027. Middels deze regeling ondersteun ik bijvoorbeeld twee maatschappelijke organisaties in het vergroten van hun weerbaarheid en de ontwikkeling van een toolkit met concrete interventies en instrumenten die breed met het veld zal worden gedeeld. Hiermee is invulling gegeven aan deze motie.
Motie van het lid Mutluer (GroenLinks-PvdA); De Tweede Kamer verzoekt de regering na te gaan hoe herstelrecht bij seksueel grensoverschrijdend gedrag in de uitvoering van het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld kan worden meegenomen en de Kamer dit najaar te informeren over de voortgang vóór het debat over de begroting van OCW. ¹⁷		SOCW	Herstelrechtvoorzieningen kunnen op dit moment alleen worden ingezet bij seksueel grensoverschrijdend gedrag waarbij een link is met een strafbaar feit. Deze herstelrechtvoorzieningen worden gefinancierd door het ministerie van JenV. In aanvulling daarop verkennt het ministerie van OCW in samenwerking met de ministeries van JenV, VWS en SZW de mogelijkheden om herstelbemiddeling in te zetten in zaken van niet-strafbaar seksueel grensoverschrijdend gedrag. Op korte termijn start een pilot bij Perspectief Herstelbemiddeling om dit nader te onderzoeken. De pilot loopt tot juni 2027. De pilot zal geëvalueerd worden door een externe partij. De Tweede Kamer wordt hierover geïnformeerd via de voortgangsrapportages van het <i>Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld</i> .
Motie van het lid Westerveld (GroenLinks-PvdA) en Dobbe (SP); De Tweede Kamer verzoekt de regering om in de komende Emancipatienota een duidelijk tijdpad op te nemen met daarin een beschrijving van hoe alle ambities en aangenomen moties worden uitgevoerd, met een financieel	✓	SOCW	Met de <i>Emancipatienota: Veilig Meedoen!</i> en bijbehorende bijlagen geef ik invulling aan het verzoek van de leden Dobbe (SP) en Westerveld (GroenLinks-PvdA). In bijlage 1 is geen financiële uitwerking van de verschillende maatregelen opgenomen. Dit is een zeer complex financieel vraagstuk: middelen komen uit verschillende bronnen en de exacte bedragen zijn niet altijd goed te herleiden. Ook maken specifieke maatregelen vaak onderdeel uit

¹⁴ Kamerstukken II 2019/2020, 35300-VIII, nr. 131

¹⁵ Kamerstukken II 2022/2023, 30420, nr. 379

¹⁶ Kamerstukken II 2024/2025, 36600-VIII, nr. 46

¹⁷ Kamerstukken II 2022/2023, 34843, nr. 79

overzicht van de daadwerkelijke kosten en de door het kabinet gereserveerde middelen. ¹⁸			van een groter geheel, waardoor de exacte kosten niet te specificeren zijn. Het opnemen van begrote, gerealiseerde, incidentele en structurele bedragen in één overzicht is complex, tijdrovend en vereist brede ambtelijke inzet op meerdere ministeries. Dat is, zeker in tijden van bezuinigingen, een opgave die zorgvuldig moet worden afgewogen ten opzichte van andere belangrijke werkzaamheden. Het toevoegen van deze bedragen aan het overzicht maakt het niet per se meer inzichtelijk, en zou kunnen leiden tot ongefundeerde conclusies.
Toezegging: De Tweede Kamer wordt in 2023 geïnformeerd over de pilots én de resultaten van de pilots inzake het betrekken van uitkeringsgerechtigde en niet-uitkeringsgerechtigde vrouwen bij (in) de arbeidsmarkt.		SOCW	De projecten in het kader van de subsidieronde Economische Zelfstandigheid van het programma <i>Vakkundig aan het Werk</i> en de living labs in het kader van het NWA programma <i>Economische Veerkracht</i> zijn recent afgerond. Op de website van ZonMw staan de resultaten van de projecten van het programma <i>Vakkundig aan het Werk</i> . ¹⁹ De Tweede Kamer wordt voor het einde van het jaar geïnformeerd over de resultaten van de deelprojecten van het programma <i>Economische Veerkracht</i> . Het overkoepelende programma <i>Economische Veerkracht</i> loopt nog door. Ook ontvangen twee projecten binnen <i>Vakkundig aan het Werk</i> nog een extra jaar subsidie met het oog op de verdere implementatie en verspreiding van de resultaten.
Toezegging: De uitkomsten van het onderzoek naar dalende acceptatie van lhbtq+-ers zal de Staatssecretaris voor de zomer van 2025 aan de Tweede Kamer zenden.		SOCW	Het onderzoek loopt en is gegund aan een onderzoeksteam van de Universiteit van Amsterdam. De Tweede Kamer ontvangt de eerste resultaten van dit onderzoek voor de zomer van 2025. De volledige resultaten ontvangt de Tweede Kamer na de zomer van 2025
Toezegging: Voor het eind van de zomer informeert de minister de Tweede Kamer over de toegankelijkheid van meldpunten voor onder andere online discriminatie.		MBZK	Het ministerie van BZK coördineert het aankomende <i>plan van aanpak tegen online discriminatie, racisme en hate speech</i> . In dit plan van aanpak wordt o.a. aandacht besteed aan een toegankelijk een duidelijke infrastructuur voor slachtoffers van online discriminatie.
Toezegging: Voor het kerstreces ontvangt de Tweede Kamer een interdepartementaal plan tegen online discriminatie. (Ministerie van BZK heeft het voortouw).		MBZK	Het <i>plan van aanpak tegen online discriminatie, racisme en hate speech</i> is vertraagd. De Tweede Kamer ontvangt deze naar alle waarschijnlijkheid rond de zomer 2025.
Toezegging: Staatssecretaris Struycken (rechtsbescherming) stuurt de resultaten		SOCW	Op 10 maart 2025 heeft de Tweede Kamer de onderzoeksresultaten ten aanzien van een <i>wettelijke regeling</i>

¹⁸ Kamerstukken II 2024/2025, 36600-VIII, nr. 39

¹⁹ [ZonMw Projecten overzicht van het programma Vakkundig aan het Werk](#)

van het onderzoek over de mogelijke invoering van het meerouderschap medio 2025 aan de Tweede Kamer.			<i>meerouderschap en meerpersoonsgezag</i> ontvangen. ²⁰ Hiermee is invulling aan deze toezegging.
Toezegging: De Tweede Kamer wordt over de voortgang van de gesprekken over Atria en het duurzaam borgen van het vrouwenarchief geïnformeerd via de Emancipatienota, en indien mogelijk eerder	✓	SOCW	Het blijft belangrijk om te zorgen voor een duurzame borging van een belangrijk instituut als Atria. Om afhankelijkheid van subsidies te verminderen heeft Atria toegezegd meer in te zullen zetten op fondsenwerving, en op administratief vlak meer samen te werken met andere organisaties, zodat kosten worden bespaard. Ik verwacht hiermee goede afspraken te hebben gemaakt voor de toekomst van Atria. Daarnaast ben ik voornemens om mijn steun voor het maatschappelijk middenveld ook na deze periode voort te zetten. Hierover informeer ik de Tweede Kamer begin 2027. Hiermee is invulling gegeven aan deze toezegging.
Toezegging: Het kabinet informeert de Tweede Kamer (via minister SZW) over de resultaten van de campagne tegen zwangerschapsdiscriminatie (eind 2024). De eventuele acties die hieruit voortkomen neemt de Staatssecretaris mee in de Emancipatienota.	✓	SOCW	Aan deze toezegging is invulling gegeven met de Kamerbrief over <i>Offensief Gelijke kansen</i> van de minister van SZW op 12 maart 2025. ²¹
Toezegging: Het kabinet gaat één keer per jaar rapporteren over de ontwikkelingen en de NLse inzet tav. zorgwekkende ontwikkelingen op gendergelijkheid, SRGR en gelijke rechten LHBTI-personen in de EU'.	✓	SOCW	Aan deze toezegging is invulling gegeven met de Kamerbrief <i>Voortgang inzet van het kabinet voor gendergelijkheid, SRGR en gelijke rechten lhbtqi+ personen in de Europese Unie</i> van 28 januari 2025. ²²
Toezegging: De midterm van de periodieke rapportage emancipatie, waarin het emancipatiebeleid wordt geëvalueerd op doeltreffendheid, doelmatigheid en maatschappelijke impact, zal in Q1 2025 aan de Kamer worden verzonden. De eindevaluatie volgt in Q4 2025		SOCW	De midtermevaluatie van de allianties is op 7 april 2025 aan de Tweede Kamer aangeboden. ²³ Daarnaast ontvangt de Kamer eind 2025 de <i>Periodieke Rapportage Emancipatiebeleid 2018-2025</i> , waarin ik het emancipatiebeleid van de afgelopen jaren heb laten doorlichten op doeltreffendheid en doelmatigheid.

²⁰ Kamerstukken II 2024/2025, 33836, nr. 104

²¹ Kamerstukken II 2024/2025, 29544, nr. 1272

²² Kamerstukken II 2024/2025, 30420, nr. 415

²³ Kamerstukken II 2024/2025, 30420, nr. 417

<p>Toezegging: Voor de zomer 2023 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek door de Interdepartementale werkgroep inzake het wetsvoorstel Meerouderschap en meerpersoonsgezag.</p>	✓	SOCW	<p>Met Kamerbrief <i>Onderzoeksresultaten meerouderschap en meerpersoonsgezag</i> van 10 maart 2025 heb ik invulling gegeven aan deze toezegging.²⁴</p>
<p>Toezegging: De staatsecretaris zal met de minister van VWS spreken over loonruimte binnen de vvt (verpleging, verzorging en thuiszorg) vanwege de CAO-onderhandelingen en geeft de Tweede Kamer een terugkoppeling in Q1 2025</p>	✓	SOCW	<p>Ik heb invulling gegeven aan deze toezegging, door hiervoor aandacht te vragen bij de minister van VWS. De minister van VWS stelt jaarlijks via de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling (ova) extra geld beschikbaar voor marktconforme loonontwikkeling in zorg en welzijn. Dit geldt ook voor de verpleging, verzorging en thuiszorg (vvt). Het is aan de partijen aan de cao-tafel om met deze extra middelen een passende cao af te spreken. De minister van VWS is geen partij aan de cao-tafel en mag zich op grond van internationale verdragen hier ook niet in mengen. Inmiddels zijn partijen in de vvt akkoord gegaan met de nieuwe cao.</p>
<p>Toezegging: De minister van OCW stuurt in het eerste kwartaal van 2025 de tussenevaluatie over de middelen voor de alliantie Verandering van Binnenuit.</p>	✓	SOCW	<p>Met de Kamerbrief <i>Midtermevaluatie allianties emancipatiebeleid</i> van 7 april 2025 heb ik invulling gegeven aan deze toezegging.²⁵</p>
<p>Toezegging: De Staatsecretaris zal meer richtbaarheid geven aan beschikbaarheid van subsidieregelingen op het gebied van lhbtqi+-acceptatie in religieus-conservatieve gemeenschappen en komt hierop in de Emancipatienota terug. (Voor de zomer van 2025).</p>		SOCW	<p>Ik lees de toezegging zo dat het belangrijk is om te zorgen dat de subsidieregeling gender- en lhbtqi+ beschikbaar is voor organisaties vanuit de hele samenleving die willen bijdragen aan de emancipatiedoelen. Ik vraag daarom advies bij het Intersectoraal Netwerk Co-Creatie over de toegankelijkheid van onze subsidieregeling, en zal dat advies meenemen in de voorbereiding van de nieuwe subsidieregeling.</p>
<p>Toezegging: De Staatssecretaris gaat in gesprek met de minister van VWS over de nationale strategie over o.a. de gezondheid van vrouwen en zal het resultaat hiervan opnemen in de Emancipatienota.</p>		SOCW	<p>De minister van VWS coördineert de uitvoering van de motie van Dobbe c.s. (SP) die gericht is op het vormgeven van een <i>nationale strategie vrouwengezondheid</i>.²⁶ Daarbij ben ik, net als mijn collega van SZW, betrokken. Over de uitwerking van deze nationale strategie wordt de Tweede Kamer in de zomer van 2025 geïnformeerd. Specifiek op het gebied van zorg ondersteun ik de alliantie <i>Gezondheidszorg op Maat 2.0</i> die zich onder andere inzet voor het bevorderen van gender sensitieve zorg. De alliantie is een samenwerkingsverband tussen Women Inc., COC en Rutgers.</p>

²⁴ Kamerstukken II 2024/2025, 33836, nr. 104

²⁵ Kamerstukken II 2024/2025, 30420, nr. 417

²⁶ Kamerstukken II 2023/2024, 31765, nr. 862

<p>Toezegging: De staatsecretaris gaat in gesprek met de minister van Justitie en Veiligheid over het rapport betreffende buitenlandse beïnvloeding met betrekking tot narratieven over vrouwen en de lhbtqi+ gemeenschap. Termijn: voor de zomer 2025 en CD in februari over buitenlandse inmenging.</p>	<p>✓ SOCW</p>	<p>Conform motie-Becker (VVD)²⁷ ben ik met de bewindspersoon van JenV in gesprek gegaan over buitenlandse beïnvloeding met betrekking tot narratieven over vrouwen en de lhbtqi+ gemeenschap.²⁸ Zie voor de resultaten hiervan de toelichting bij stand van zaken Motie-Becker in dit document.</p>
<p>Toezegging: Nader antwoord op de volgende vraag van het lid Van der Velde tijdens het WGO Emancipatie van 18 november 2024: "Bij onderzoeken naar vrouwen en werk worden biologen en evolutionair psychologen niet betrokken om te kijken naar verschillen in interesses, opleidingskeuzes, en loopbaankeuzes tussen mannen en vrouwen. Waarom is dat het geval?"</p>	<p>✓ SOCW</p>	<p>Het staat vast dat de omvang van de maatschappelijke verschillen tussen mannen en vrouwen geen onveranderlijk natuurlijk gegeven is dat bepaald wordt door biologie of de evolutie. De positie van vrouwen op de arbeidsmarkt is bijvoorbeeld sterk veranderd in de afgelopen decennia. In 1960 had 33% van de vrouwen in Nederland betaald werk, in 2023 gaat het om 79,5%. Ook zijn er significante verschillen tussen diverse Europese landen. In Zweden is 38% van de bètastudenten vrouw, in Nederland 28%. Veel verschillen zijn dus veranderlijk. Ze worden veroorzaakt door maatschappelijke factoren. Op deze veranderbare factoren wordt in het emancipatiebeleid ingezet.</p> <p>In de wetenschap verschillen de meningen of daarnaast ook biologische en evolutionaire factoren van invloed zijn op de verschillen tussen vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt. Het is geen taak van de overheid om hierin positie te kiezen. Als deze oorzaken een rol zouden spelen, lenen zij zich in elk geval niet voor beleid, omdat met beleid biologische noch evolutionaire factoren te veranderen zijn.</p> <p>Met dit antwoord geef ik invulling aan deze toezegging.</p>
<p>Toezegging: aan het lid Paulusma om te verkennen wat er buiten de zorg om nodig is om wachtlijsten voor transgenderzorg te verkorten en hoe mensen die op de wachtlijst staan, kunnen worden ondersteund.</p>	<p>✓ SOCW</p>	<p>Dit vraagstuk heb ik aangekaart bij Transgender Netwerk (TN), de patiëntenvereniging Transvisie en de steunpunten van de genderpoli's van het Amsterdam UMC en het Radboud MC. In aanvulling op de huidige beleidsinzet, werden door de partijen kansen gezien in het onderwijs, bijvoorbeeld als het gaat om het beter equiperen van zorgcoördinatoren op scholen en het mediawijzer maken van mensen. TN is in contact gebracht met het Platform Mediawijzheid en maakt daar nu onderdeel van uit. In samenwerking met Stichting School & Veiligheid werkt TN aan</p>

²⁷ Kamerstukken II 2024/2025, 36600-VIII, nr. 41

²⁸ Kamerstukken II 2024/2025, 36600-VIII nr. 44

---

hulpmiddelen voor zorgcoördinatoren. Met de genoemde partijen blijf ik hierover in gesprek. Hiermee heb ik invulling gegeven aan de toezegging. Vanuit het ministerie van VWS wordt met het Integraal Zorgakkoord verder ingezet op het beheersbaar houden van wachtlijsten.
